

Na osnovu člana 106 Zakona o osiguranju („Sl. List CG” br. 55/16, 146/21), člana 133 Zakona o privrednim društvima („Sl. List CG” br. 65/20) i člana 29. Statuta GRAWE osiguranja a.d. Podgorica (u daljem tekstu „Društvo”), Skupština Društva na sjednici održanoj dana 15.03.2023. godine donijela je

O D L U K U

O USVAJANJU GODIŠNJIH FINANSIJSKIH ISKAZA ZA 2022.GODINU SA MIŠLJENJEM NEZAVISNOG REVIZORA

1. Usvajaju se godišnji finansijski iskazi za 2022.godinu sa mišljenjem nezavisnog revizora.
2. Mišljenje iz tačke 1. čini sastavni dio ove Odluke.
3. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Odluka br./Beschluss Nr. 3/2023
Podgorica, 15.03.2023

Gemäß Artikel 106 des Versicherungsgesetzes („Amtsblatt von Montenegro” Nr. 55/16, 146/21), Artikel 133 des Gesetzes über Wirtschaftsgesellschaften („Amtsblatt von Montenegro” Nr. 65/20), und Artikel 29 der Satzung vom GRAWE osiguranje a.d. Podgorica (im weiteren Text „Gesellschaft”) wurde von der Hauptversammlung an der am 15.03.2023 abgehaltenen Sitzung der

B E S C H L U S S

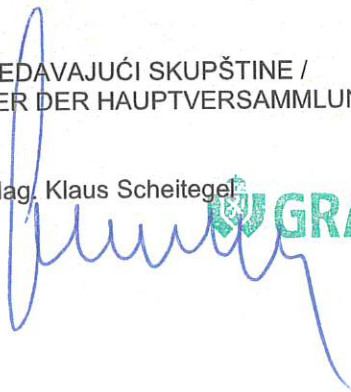
ÜBER DIE ANNAHME DER JAHRESFINANZBERICHTE 2022 MIT DER STELLUNGNAHME DES UNABHÄNGIGEN WIRTSCHAFTSPRÜFER

gefasst.

1. Die Jahresfinanzberichte für 2022 mit der Stellungnahme des unabhängigen Wirtschaftsprüfers werden angenommen.
2. Stellungnahme aus dem Punkt 1 ist der Bestandteil dieses Beschlusses.
3. Dieser Beschluss tritt am Tag seiner Annahme in Kraft.

PREDSJEDAVAJUĆI SKUPŠTINE /
VORSITZENDER DER HAUPTVERSAMMLUNG

Mag. Klaus Scheitegel

 GRAWE osiguranje
a.d.

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA

**IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI
FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2022. GODINU**

Sadržaj	Strana
Izvještaj nezavisnog revizora	1-3
Finansijski izvještaji:	
Bilans uspjeha za period 1.01-31.12.2022. godine	4-5
Bilans stanja na dan 31.12.2022. godine	6
Iskaz o promjenama na kapitalu	7
Iskaz o novčanim tokovima	8
Napomene uz finansijske iskaze	9 -36

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Osiguravajućeg društva Grawe osiguranje AD, Podgorica

Izvršili smo reviziju finansijskih iskaza akcionarskog društva „Grawe osiguranje“ Podgorica (u daljem tekstu: Društvo), koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji (bilans stanja) na dan 31.12.2022. godine i iskaz o ukupnom rezultatu (bilans uspjeha), iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, i napomene uz finansijske iskaze koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima finansijski položaj „Grawe osiguranje“ AD, Podgorica na dan 31. decembra 2022. godine, rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore i Međunarodnim standardima revizije (ISA). Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku izvještaja koji je naslovljen Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza. Mi smo nezavisni u odnosu na Društvo u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za Međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za mišljenje.

Ključna revizorska pitanja

Ključna revizorska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih iskaza tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije pojedinačnih finansijskih iskaza kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključno revizorsko pitanje	Odgovarajuća revizorska procedura
Vrednovanje tehničkih rezervi i test adekvatnosti obaveza	
<p>Tehničke rezerve predstavljaju pojedinačno najznačajniju obavezu Društva. Rezervisanja Društva na dan 31.12.2022. godine iznose 50,741,300 € i odnose se na bruto tehničke rezerve i matematičku rezervu.</p> <p>Obračun tehničkih rezervi za ugovore u osiguranju je zhtjevan proces jer uključuje veliki stepen neizvjesnosti procjena, kao i kompleksne matematičke i statističke obračune.</p> <p>Modeli rezervacija za štete uzimaju u obzir iskustvo, razvoj šteta, tržišne uslove, kao i sve pretpostavke koje su osjetljive na pravne ekonomske i druge faktore nesigurnosti kako bi se adekvatno procijenili budući gubici. Tehničke rezerve se obračunavaju uzimajući u obzir knjižene</p>	<p>Angažovali smo nezavisnog ovlašćenog aktuara u obavljanju revizijskih postupaka kako bismo izvršili provjeru ključnih pretpostavki za procjenu adekvatnosti tehničkih rezervi u skladu sa pravilima aktuarske struke i važećim propisima. Takođe smo ocijenili konzistentnost metodologije u odnosu na prethodne godine.</p> <p>Pored navedenog naše revizorske procedure su uključivale sledeće: Procjenu ključnih internih kontrola nad procesom obrade prijavljenih šteta. Prikupljanje i testiranje na uzorku dokumentacije o štetnim događajima na osnovu kojih je Društvo izvršilo rezervisanja za nastale prijavljene štete. Procjenu da li su evidentirane tehničke rezerve u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u</p>

<p>rezerve se obračunavaju uzimajući u obzir knjižene premije, prirodu rizika i opšteprihvaćene aktuarske metode vrednovanja.</p> <p>Rukovodstvo Društva provjerava štete i premije, ulazne pretpostavke za modele i odgovorno je za imenovanje ovlašćenog aktuara koji ima zadatak da pregleda procijenjena rezervisanja i da daje mišljenje o njihovoj adekvatnosti.</p> <p>Zbog značaja navedenih procjenjivanja i iznosa tehničkih rezervi u ukupnoj pasivi Društva, smatramo njihovo vrednovanje i alokaciju ključnim revizorskim pitanjem.</p>	<p>skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i propisima Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore.</p> <p>Pregled informacija prezentovanih u finansijskim izvještajima Društva da bismo ocijenili da li je njihova prezentacija dovoljna korisnicima finansijskih izvještaja.</p> <p>Na osnovu sprovedenih revizorskih procedura nijesmo identifikovali značajne nalaze u odnosu na iskazane tehničke rezerve Društva na dan 31.12.2022. godine. Izvršena objelodanjivanja su relevantna i odgovarajuća.</p> <p>Obračun rezervi se vrši konzistentno iz godine u godinu, odnosno nije vršena izmjena metode i osnova obračuna.</p>
--	--

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Društva.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške; i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Kao dio revizije u skladu sa ISA standardima, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- * Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.

- * Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola entiteta.

- * Vršimo procjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

- * Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezanost objelodanjivanja u finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nijesu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje.

Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.

* Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih iskaza za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posledice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Izvještaj o drugim zakonskim zahtjevima

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i tačnost godišnjeg izvještaja menadžmenta u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu Crne Gore.

Naše mišljenje o finansijskim iskazima ne obuhvata godišnji izvještaj menadžmenta, i osim u onoj mjeri u kojoj je to izričito navedeno u našem izvještaju, ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o usklađenosti godišnjeg izvještaja menadžmenta Društva za 2022. godinu sa finansijskim iskazima za tu poslovnu godinu i da li je izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

Naši postupci u tom pogledu su obavljani u skladu sa Međunarodnim standardom revizije 720 "Odgovornost revizora u vezi sa ostalim informacijama u dokumentima koji sadrže finansijske izvještaje koji su bili predmet revizije" i ograničeni su samo na ocjenu usaglašenosti godišnjeg izvještaja menadžmenta sa revidiranim finansijskim iskazima.

Po našem mišljenju, finansijske informacije objelodanjene u godišnjem izvještaju menadžmenta Društva za 2022. godinu, po svim materijalno značajnim pitanjima, usklađene su sa revidiranim finansijskim iskazima Društva za 2022. godinu i sastavljen je u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

Podgorica, 22.02.2023. godine

Stjepan Aković, Ovlašćeni revizor

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA
Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2022.

Bilans uspjeha
u periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

		(u Eur)	
	Napomena	2022.	2021.
Poslovni prihodi		6.719.148	6.677.006
Prihod od premije osiguranja i saosiguranja	3.1, 4	6.681.058	6.645.902
Obračunate bruto premije osiguranja		7.098.378	7.076.753
Primljene premije saosiguranja		-	-
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja		-	-
i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja		(41.,676)	(428.201)
Promjene bruto prenosnih premija		(2.453)	(4.069)
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio		809	1.419
Neto prihodi od ostalih usluga	3.1, 5	38.090	31.104
Poslovni rashodi		6.214.837	6.327.492
Rashodi naknada šteta	3.2, 6	3.874.022	3.321.106
Obračunate bruto naknade šteta		3.940.385	3.389.567
Troškovi vezani za isplatu šteta		33.055	28.541
Umanjenje za udio saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta		(143.657)	(225.904)
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete		44.344	70.074
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio		1.785	(1.514)
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete		23.010	51.132
Umanjenje za udjele saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u rezervisanjima za nastale neprijavljene štete		(24.900)	9.210
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta			-
Rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja	3.2, 7	2.239.341	2.887.681
Promjene rezervisanja za popuste, bonuse i storno			-
Promjene matematičkih rezervisanja		2.224.615	2.972.641
Promjena drugih tehničkih rezervisanja		14.726	(84.960)
Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	3.2, 8	101.474	118.705
Troškovi nadzornog organa		70.460	83.794
Troškovi ispravke vrijednosti premije osiguranja		30.383	34.442
Drugi ostali neto troškovi osiguranja		631	469
Dobitak/Gubitak - Bruto poslovni rezultat		504.311	349.514
Troškovi sprovođenja osiguranja	3.3, 9	1.277.570	1.127.508
Troškovi sticanja osiguranja		737.225	583.866
Amortizacija	3.10, 9	34.844	53.505
Troškovi rada		350.789	322.541
Materijalni troškovi		30.423	31.278
Ostali troškovi usluga		272.544	246.504
Drugi troškovi		8.146	11.509
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja		(156.401)	(121.695)
Dobitak/Gubitak - Neto poslovni rezultat		(773.259)	(777.994)

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA
Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2022.

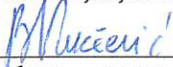
Bilans uspjeha
u periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

		(u Eur)	
	Napomena	2022.	2021.
Finansijski rezultat od ulaganja	3.5, 10	2.301.903	2.702.297
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		2.310.731	1.650.622
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		(569.463)	(8.997)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava rezervi i matematičke rezerve		1.741.268	1.641.625
Prihodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		564.735	1.062.639
Rashodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		(4.100)	(1.967)
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		560.635	1.060.672
Dobitak/Gubitak iz redovnog poslovanja prije oporezivanja		1.528.644	1.924.303
Porez na dobit	3.7, 11	178.413	172.393
Porez na dobit		178.413	172.393
Prihodi/rashodi na ime odloženog poreza		-	-
Neto dobit za poslovnu godinu		1.350.231	1.751.910
Raspodjela neto dobiti			
Zarada po akciji		17,8185	23,1193

Potpisano u ime Grawe osiguranje AD, Podgorica:

U Podgorici,
10.02.2023. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje bilansa

(Biljana Vukčević)

Izvršni direktor

(Maja Pavličić)
osiguranje
a.d.

1

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA
Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2022.

Bilans stanja
na dan 31.12.2022. godine

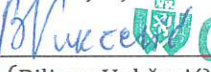
		(u Eur)	
	Napomena	2022.	2021.
Aktiva			
Nematerijalna imovina	3.8, 12	6.398	5.718
Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	3.9, 13	634.583	657.376
Dugoročna finansijska ulaganja		64.244.529	65.859.298
Hartije od vrijednosti	3.13, 14	63.049.884	64.818.041
Dugoročni depoziti i druga dugoročna finans. ulaganja	3.13, 14	1.152.266	997.029
Investicione nekretnine	3.12, 15	42.379	44.228
Kratkoročna sredstva		1.623.222	1.030.765
Gotovinska sredstva	3.13, 17	1.324.178	716.603
Kratkoročna potraživanja	3.13, 18	299.044	314.162
Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	19	340.935	324.245
Aktivna vremenska razgraničenja	20	1.271.189	1.255.463
Ukupna aktiva		68.120.856	69.132.865
Pasiva			
Osnovni kapital			
Akcijski kapital	3.14, 21	3.000.011	3.000.011
Rezerve		13.477.448	16.873.951
Revalorizacione rezerve	3.16, 21	(5.667.336)	(1.220.602)
Neraspoređena dobit/gubitak		19.144.784	18.094.553
Rezervisanja		50.741.300	48.439.384
Bruto tehničke rezerve	3.17, 22	936.200	866.392
Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja iz osiguranja	3.17, 22	49.805.100	47.572.992
Kratkoročne obaveze	23	797.193	737.800
Pasivna vremenska razgraničenja	24	104.904	81.719
Ukupna pasiva		68.120.856	69.132.865

Potpisano u ime Grawe osiguranje AD, Podgorica:

U Podgorici,
 10.02.2023. godine

Lice odgovorno za
 sastavljanje bilansa

Izvršni direktor

 (Biljana Vukčević)

 (Maja Pavličić)

 1

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA
Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2022.

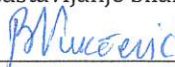
Iskaz o promjenama na kapitalu
u periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

Opis	(u Eur)			
	Akcijski kapital	Revalorizacijske rezerve	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2021. godine	3.000.011	1.504.345	16.642.645	21.147.001
Promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	(2.724.947)	-	(2,724,947)
Dividende	-	-	(300.001)	(300,001)
Dobit tekuće godine	-	-	1.751.910	1.751.910
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	3.000.011	(1.220.602)	18.094.554	19.873.963
Stanje na dan 1. januara 2022. godine	3.000.011	(1.220.602)	18.094.554	19.873.963
Promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	(4.446.734)	-	(4.446.734)
Dividende	-	-	(300.001)	(300.001)
Dobit tekuće godine	-	-	1.350.231	1.350.231
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	3.000.011	(5.667.336)	19.144.784	16.477.459

Potpisano u ime Grawe osiguranje AD, Podgorica:

U Podgorici,
10.02.2023. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje bilansa

(Biljana Vukčević)

Izvršni direktor

(Maja Pavličić)

1

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA
Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2022.

Iskaz o novčanim tokovima
u periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	7.045.090	6.974.672
Prilivi od premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	7.029.139	6.929.183
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	15.951	45.489
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(5.513.016)	(4.722.250)
Odlivi po osnovu naknada šteta (iz osiguranja, saosiguranja i reos)	(3.752.672)	(3.125.483)
Odlivi po osnovu premija (saosiguranja, reosiguranja i premija)	(145.486)	(113.015)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i dugih ličnih rash	(318.837)	(307.562)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina	(235.534)	(238.627)
Odlivi po osnovu zakupnina	(100)	-
Odlivi po osnovu provizija (zastupnicima i posrednicima)	(701.301)	(587.775)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(359.086)	(349.787)
Neto promjena gotovine iz poslovnih djelatnosti	1.532.074	2.252.422
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	2.213.473	2.130.017
Prihodi od prodaje hartija od vrijednosti	-	-
Prilivi od ulaganja u hartije od vrijednosti	2.188.619	2.108.556
Prilivi od zakupnina	4.950	4.800
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	19.904	16.662
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(2.852.971)	(3.788.609)
Odlivi po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti koje su izdate od strane Crne Gore	(2.013.138)	(3.788.609)
Odlivi po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti koje su izdate od strane Centralnih banaka i Vlada stranih zemalja	(663.358)	-
Odlivi po osnovu ulaganja u obveznice odnosno druge dužničke HOV kojima se trguje na organizovanom tržištu HOV	-	-
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja i ostalih sredstava	(12.976)	-
Ostali odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(163.500)	-
Neto promjena gotovine iz aktivnosti investiranja	(639.498)	(1.658.592)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	-
Prilivi po osnovu kratkoročnih kredita	-	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(285.001)	(570.002)
Odlivi po osnovu dugoročnih kredita	-	-
Ostali odlivi po osnovu aktivnosti finansiranja	(285,001)	(570.002)
Neto promjena gotovine iz aktivnosti finansiranja	(285.001)	(570.002)
Neto promjena gotovine	607.575	23.828
Gotovina na kraju obračunskog perioda	1.324.178	716.603
Gotovina na početku obračunskog perioda	716.603	692.775

Potpisano u ime Grawe osiguranje AD, Podgorica:

U Podgorici,
10.02.2023. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje bilansa

Izvršni direktor

(Biljana Vukčević)

(Maja Pavličić)

1. Osnivanje i djelatnost

Osiguravajuće društvo „Grawe osiguranje“ A.D, Podgorica (u daljem tekstu Društvo), registrovano je u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici 21.10.2004. godine, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Crne Gore, pod registarskim brojem 4-0007631/001, a na osnovu Rješenja Ministarstva finansija Republike Crne Gore o davanju dozvole za rad broj 02-3087/2 od 23.09.2004. godine

Društvo je bilo registrovano za poslove životnih osiguranja i za neživotna osiguranja: osiguranje od nezgode i dobrovoljno zdravstveno osiguranje, ostala osiguranja imovine, uključujući osiguranja vozila-kasko (Rješenje Ministarstva finansija Republike Crne Gore 02-3087/2 od 23.09.2004. godine).

Imajući u vidu da Društvo u roku od 6 mjeseci od izdavanja dozvole za obavljanje djelatnosti osiguranja nije otpočelo sa obavljanjem poslova neživotnih osiguranja, donijeta je odluka o prestanku obavljanja poslova neživotnih osiguranja. Na XIII sjednici Skupštine akcionara održanoj 25.11.2011. godine, Odlukom o izmjeni Statuta Društva radi usaglašavanja sa Zakonom o klasifikaciji djelatnosti, djelatnost Društva je životno osiguranje.

Agencija za nadzor osiguranja je 04.09.2009. godine donijela Rješenje broj 03-392/5-09, kojim se Osiguravajućem društvu „Grawe osiguranje“ AD, Podgorica izdaje dozvola za obavljanje poslova životnog osiguranja.

Rješenjem Komisije za hartije od vrijednosti od 4.08.2017. godine izvršeno je restrukturiranje privrednih društava spajanjem uz pripajanje društva preuzimaoca „Grawe osiguranje“ AD, Podgorica i preuzetog društva "Merkur osiguranje" AD Podgorica

Savjet Agencije za nadzor osiguranja je 28.12.2017. godine donio Rješenje o davanju saglasnosti za prenos portfelja „Atlas life“ AD Podgorica na „Grawe osiguranje“ AD Podgorica, a nakon dobijenog Rješenja o postupku koncentracije od strane Agencije za zaštitu konkurencije. Na osnovu dobijene saglasnosti „Grawe osiguranje“ AD Podgorica je prenijelo portfelj „Atlas life“ AD Podgorica sa stanjem 31.01.2018. godine shodno zaključenom Ugovoru o prenosu portfelja, čime je dozvola za obavljanje poslova osiguranja izdata društvu za osiguranje „Atlas life“ AD Podgorica prestala da važi danom usvajanja odluke o dobrovoljnoj likvidaciji skupštine akcionara tog društva.

Osnovni kapital Društva podijeljen je na 75.777 akcija nominalne vrijednosti od 39,59 €, čiji je vlasnik Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Graz, Austria.

Organi Društva su Skupština akcionara kao najviši organ Društva, Odbor direktora, Izvršni direktor i sekretar Društva. Odbor direktora se sastoji od 3 člana koje imenuje i razrješava Skupština akcionara. Mandat članova Odbora direktora ističe na prvoj redovnoj godišnjoj sjednici Skupštine akcionara. Broj mandata za člana Odbora direktora nije ograničen. Odbor direktora upravlja Društvom direktno i preko Izvršnog direktora i menadžmenta u cjelini i ima puno ovlaštenje da donosi odluke i preduzima aktivnosti koje smatra korisnim za postizanje i sprovođenje svrhe i predmeta poslovanja Društva, osim poslova koji su izričito stavljeni u nadležnost Skupštine Društva.

Sjedište Društva je u Podgorici, Bulevar Ivana Crnojevića br. 62/1.

Društvo je na dan 31. decembra 2022. godine imalo 25 zaposlenih (31. decembra 2021. godine 21 zaposlenog).

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

2.1. Osnova za sastavljanje finansijskih izvještaja

Društvo ima obavezu da vodi računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl.list CG”, br.145/21), Zakonom o osiguranju („Sl.list CG” br. 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16 i 146/21), regulativom propisanom od Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore i ostalom važećom regulativom Crne Gore.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu, pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), odnosno po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kome je povjereno vršenje tih poslova, koje je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobilo pravo na prevod i objavljivanje.

Poslednji MRS i MSFI koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine, kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12 i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine. Tokom 2020. godine zvanično su objavljeni prevodi standarda MSFI 9 – „Finansijski instrumenti”, MSFI 16 – „Lizing” i MSFI 15 – „Prihodi od ugovora sa kupcima”. MSFI 16 je u zvaničnoj primjeni u Crnoj Gori od 1. januara 2021, dok će MSFI 9 i MSFI 15 biti u zvaničnoj primjeni od 01.01.2024. godine. Međunarodni standard MSFI 17-Ugovori o osiguranju će u Crnoj Gori stupiti na snagu od 01.01.2026.godine, a za obveznike MSFI 17 odlaže se primjena MSFI 9 do početka primjene MSFI 17.

Finansijski iskazi su prezentovani u formi propisanoj od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore, koji u pojedinim djelovima odstupaju od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako predviđa MRS -1 „Prezentacija finansijskih izvještaja”. Pored toga navedeni finansijski iskazi ne uključuju sva objelodanjivanja koja se zahtijevaju u skladu MSFI 4 - „Ugovori o osiguranju”

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Društva, priloženi pojedinačni finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, koji se procjenjuju po tržišnoj vrijednosti. Ostala finansijska imovina i obaveze su iskazani po amortizovanoj vrijednosti, umanjenoj za odgovarajuće ispravke vrijednosti.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro.

2.2. Koncept nastavka poslovanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidljivoj budućnosti.

2.3. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine godišnji finansijski izvještaji Društva za 2021. godinu, koji bili su predmet revizije.

2.4. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava, procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, rezervisanja za prijavljene, a neriješene štete, rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete i ostala rezervisanja.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Osnovne računovodstvene politike primijenjene prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja za 2022. godinu su sledeće:

3.1. Poslovni prihodi

Poslovni prihodi obuhvataju prihode od premije osiguranja i ostale prihode. Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljenih nadoknada ili potraživanja.

Prihodi od premija osiguranja obračunati su iz bruto premija osiguranja i saosiguranja, umanjeni za dio reosiguranja i ispravljeni za promjenu bruto prenosne premije, koja je korigovana za učešće reosiguravača u prenosnoj premiji. Osnov za priznavanje bruto premija osiguranja su fakturisane premije.

Prihodi od premija osiguranja se priznaju kao prihod, u skladu sa rokovima i periodima pokrivanja rizika iz odgovarajućih ugovora o osiguranju i reosiguranju.

Visina bruto premije utvrđena je tarifom premije prema vrsti osiguranja. Bruto premija se sastoji od funkcionalne premije i režijskog dodatka. Funkcionalnu premiju čini tehnička premija, budući da Društvo u skladu sa svojim internim aktima ne izdvaja doprinos za preventivu. Režijski dodatak se koristi za pokriće troškova sprovođenja osiguranja. Maksimalna stopa režijskog dodatka utvrđena je Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka koji je na snazi od 22.03.2018, a donijet je od strane Odbora direktora Društva.

Ostali prihodi predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva.

3.2. Poslovni rashodi

Rashodi obuhvataju rashode za štete i ostale troškove, doprinose i rezervisanja.

Rashodi za štete su obračunati bruto iznosi šteta ispravljeni za promjenu bruto rezervi za štete.

Neto rashodi naknade šteta obračunati su iz bruto naknade šteta, koja je uvećana za troškove vezane za isplatu šteta, umanjena za regresna potraživanja i udio reosiguranja i saosiguranja i korigovana za promjenu bruto rezervisanja za štete i učešće reosiguranja i saosiguranja u tim rezervacijama. Troškovi vezani za isplatu šteta sadrže eksterne i interne troškove procjene opravdanosti iznosa odštetnih zahtjeva, kao i sudske troškove i troškove vještačenja.

Rashodi po osnovu rezervisanja predstavljaju rezervisanja za matematičku rezervu i rezerve za pripadajuću i rezervisanu dobit.

Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja obuhvataju troškove nadzornog organa, troškove ispravke vrijednosti premije osiguranja i ostale troškove iz poslova osiguranja. Ostali troškovi se priznaju na obračunskoj osnovi.

3.3. Troškovi sprovođenja osiguranja

Troškovi sprovođenja osiguranja obuhvataju rashode koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva i čine ih troškovi sticanja osiguranja i troškovi uprave.

Troškovi pribave uključuju sve direktne troškove koji nastaju kod zaključivanja ugovora o osiguranju, kao što su troškovi osoblja zaposlenog u prodaji, troškovi provizije i ostale troškove koji se odnose na pribavu osiguranja.

Troškovi uprave predstavljaju troškove sprovođenja osiguranja koji nijesu direktno povezani sa zaključenjem ugovora o osiguranju (amortizacije, zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih, materijalni troškovi, ostali troškovi usluga i drugi troškovi).

3.4. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja

Sva potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja, preračunavaju se u EUR - primjenom zvaničnih deviznih kurseva važećih na dan bilansa stanja.

Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR - po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz preračuna sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom poslovnih promjena u toku godine priznaju se kao prihod ili rashod perioda u kome su nastale.

3.5. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijske prihode čine prihodi od kamata, dobici od finansijskih sredstava i drugi prihodi.

Finansijski rashodi se sastoje od rashoda od kamata, gubitaka od finansijskih sredstava i drugih finansijskih rashoda.

3.6. Naknade za zaposlene

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenih iskazuju se kao rashod perioda na koji se odnose.

Nakon izvršenih uplata doprinosa, Društvo nema daljih zakonskih obaveza u pogledu budućeg plaćanja doprinosa ukoliko fond nema dovoljno sredstava da isplati sve beneficije zaposlenima koji su se penzionisali.

3.7. Porez na dobit i odloženo oporezivanje

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Službeni list RCG” 65/01, 12/02, 80/04, „Službeni list Crne Gore” 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16 i 146/21). Stope poreza na dobit su progresivne. Stopa poreza na dobit na iznos oporezive dobiti do 100.000 € iznosi 9%, na poresku osnovicu od 100.000 € do 1.500.000 € iznosi 9.000 € + 12% na iznos preko 100.000,01 € i na iznos oporezive dobiti preko 1.500.000 € iznosi 177.000 € + 15% na iznos preko 1.500.000,01 €.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda po odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (čl. 8 i 9 za usklađivanje prihoda i čl. 10 do 20 za usklađivanje rashoda).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode obaveza za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Odloženi porez na dobit se utvrđuje primjenom poreskih stopa koje su na snazi na dan bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Po mišljenju rukovodstva Društva, efekti primjene MRS 12-“Porez na dobit” nijesu od materijalnog značaja na finansijske izvještaje posmatrane u cjelini.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.8. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se odnose na softver za vođenje poslovnih knjiga i obračun premije osiguranja.

Nematerijalna ulaganja se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu.

Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja nematerijalnih ulaganja vrši se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne akumulirane gubitke zbog obezvrjeđenja.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja vrši se primjenom proporcionalnog metoda u roku od 3,3 godine, osim ulaganja koja imaju utvrđen rok važenja, kada se otpisivanje vrši u rokovima koji proističu iz ugovora.

3.9. Nekretnine i oprema

Kao nekretnine i oprema priznaju se sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine i oprema se prilikom početnog priznavanja odmjeravaju po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost nekretnina i opreme, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu.

Nakon početnog priznavanja nekretnine i oprema se iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne akumulirane gubitke zbog obezvrjeđenja.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, ukoliko je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano izmjeriti. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

Dobici ili gubici nastali pri otuđenju ili rashodovanju nekretnina i opreme utvrđuju se iz razlike između iznosa dobijenog prodajom i knjigovodstvene vrijednosti i priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha.

3.10. Amortizacija

Amortizacija nekretnina i opreme obračunava se na nabavnu vrijednost, proporcionalnim metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava.

Amortizacija se obračunava počevši od narednog mjeseca za novonabavljene nekretnine i opremu, odnosno obračunom na vrijednost nekretnina i opreme, utvrđenu krajem prethodne godine, za ostale nekretnine i opremu.

Primijenjene stope su sledeće:

	Procijenjeni Korisni vijek (godina)	Stopa amortizacije (%)	Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu (%)
Građevinski objekti	40	2,50	5,00
Računari i računarska oprema	3,33	30,00	30,00
Vozila	5	20,00	15,00
Kancelarijski namještaj	6,67	15,00	20,00
Ostala oprema	5	20,00	20,00

U skladu sa članom 13. Zakona o porezu na dobit pravnih lica obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za licence i opremu primjenom degresivnog metoda.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.11. Obezvrjeđenje vrijednosti imovine

Društvo na dan bilansa stanja preispituje vrijednosti po kojima je iskazana materijalna imovina i procjenjuje da li postoje nagovještaji da je vrijednost nekog sredstva umanjena. U slučaju da postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknativi iznos sredstava, kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti.

Nadoknativa vrijednost je neto prodajna vrijednost umanjena za troškove prodaje ili upotrebna vrijednost, zavisno od toga koja je od te dvije vrijednosti veća.

Na dan 31.12.2022. godine, na osnovu procjene rukovodstva Društva, ne postoje indicije da je došlo do obezvrjeđenja vrijednosti imovine.

3.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je ulaganje u nekretninu koju Društvo ne koristi za neposredno obavljanje djelatnosti, nego radi sticanja prihoda od zakupa i/ili radi uvećanja vrijednosti kapitala.

Investiciona nekretnina se inicijalno priznaje po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrednost sadrži nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove. Nakon početnog priznavanja investicione nekretnine se iskazuju primjenom metoda nabavne vrijednosti predviđenog MRS 40 – Investicione nekretnine. Obračun amortizacije investicionih nekretnina vrši se proporcionalnim metodom po stopi od 2,50 %.

3.13. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti se inicijalno vrijednuju po fer vrijednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koja se vrijednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Finansijska imovina razvrstana je u sljedeće kategorije:

- finansijska ulaganja raspoloživa za prodaju,
- finansijska ulaganja koja se drže do dospjeća,
- finansijska ulaganja namijenjena trgovanju,
- finansijska ulaganja u zajmove i potraživanja,

Klasifikacija finansijske imovine zavisi od prirode i namjene finansijskog sredstva i utvrđena je u vrijeme početnog priznavanja.

3.13.1 Ulaganja u hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju

Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju se početno iskazuju po nabavnoj vrijednosti na dan trgovanja. Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva se na dan bilansa stanja vrednuju po fer vrijednosti. Razlika između fer vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti na datum bilansa stanja direktno se priznaje kao prihod ili rashod perioda u kojem je nastala. Fer vrijednost hartija od vrijednosti koje se kotiraju na aktivnom tržištu zasniva se na važećim cijenama ponude.

3.13.2. Finansijska ulaganja koja se drže do dospjeća

Društvo je 01.04.2022. izvršilo reklasifikaciju dijela hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju u hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća. Reklasifikacija je izvršena poštujući propise standarda MRS 39, koji kaže da se reklasifikacija dozvoljava u uslovima kada se promijene namjere ili sposobnosti, ili u rijetkim slučajevima kada pouzdano odmjeravanje fer vrednosti nije više moguće (paragraf 54, 46(c) i 47). Takođe, Društvo ispunjava kriterijume paragrafa 9 koji zahtijeva da u prethodne dvije finansijske godine nije bilo prodaje hartija od vrijednosti klasifikovanih kao one koje se drže do dospjeća, kao ni reklasifikacija hartija od vrijednosti koje se drže do dopsjeća u raspoložive za prodaju.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

U skladu sa paragrafom 55(b) Društvo je kao početnu vrijednost hartija od vrijednosti koje se drže do dopsjeća prikazalo njihovu fer vrijednost u trenutku reklasifikacije. Fer vrijednost hartija od vrijednosti, koja uključuje i revalorizacione rezerve na dan rekalsifikacije jeste njihova *nova nabavna vrijednost*, a revalorizacione rezerve se amortizuju kroz bilans uspjeha korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

3.13.3. Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Nakon početnog vrednovanja kredit i potraživanja se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

U bilansu stanja Društva ova kategorija obuhvata dugoročne finansijske plasmane, kratkoročna potraživanja, kratkoročne finansijske plasmane, gotovinu i gotovinske ekvivalente.

Potraživanja iz poslovnih odnosa

Potraživanja za premiju i druga potraživanja čine potraživanja za fakturisane iznose premija osiguranja koja nijesu naplaćena na dan bilansa, kao i druga kratkoročna potraživanja.

Potraživanja se inicijalno priznaju po nominalnoj vrijednosti, a na dan bilansa se iskazuju po nominalnoj vrijednosti umanjenoj za procjenu rukovodstva o potencijalnoj nenaplativosti potraživanja.

Ispravka vrijednosti formira se za sva ona potraživanja za premiju osiguranja koja nijesu naplaćena u roku od 90 dana.

3.13.4. Finansijska ulaganja raspoloživa za prodaju

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju se početno odmjeravaju po nabavnoj vrijednosti na dan trgovanja. U nabavnu vrijednost se uključuju transakcioni troškovi nabavke. Nakon početnog priznavanja, hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju se na dan bilansa stanja odmjeravaju po fer vrijednosti. Fer vrijednost ulaganja se zasniva na važećim cijenama ponude. Nerealizovani dobiti i gubici koji proisteknu iz promjena u fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju iskazuju se u okviru kapitala. Kada se hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju otuđe, kumulirane korekcije poštene vrijednosti priznate u okviru kapitala knjiže se u bilansu uspjeha kao dobiti ili gubici od ulaganja u hartije od vrijednosti.

3.13.5. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Društvo provjerava na datum sastavljanja finansijskih izvještaja da li postoje objektivni dokazi za obezvrjeđenje finansijske imovine.

Finansijska imovina je pretrpjela umanjenje vrijednosti tamo gdje postoji objektivni dokaz da će procijenjeni budući novčani tokovi od imovine biti izmijenjeni kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine.

Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti finansijske imovine može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću pravnog lica; ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju; ili
- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Iznos troška po osnovu ispravke vrijednosti se priznaje u okviru bilansa uspjeha u okviru ostalih rashoda. Naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje se u bilansu uspjeha u okviru ostalih prihoda.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.13.6. Prestanak priznavanja finansijske imovine

Društvo prestaje priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt.

3.13.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju gotovinu na žiro i deviznim računima Društva i gotovinu u blagajni.

3.13.8. Obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja prvobitno se iskazuju u nominalnim iznosima, a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti uz primjenu ugovorene kamatne stope.

Društvo prestaje priznavati finansijske obaveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle.

3.14. Kapital

Na osnovu Zakona o osiguranju kapital Društva čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke.

U skladu sa odredbama člana 21 Zakona o osiguranju akcijski kapital Društva koje obavlja poslove životnih osiguranja ne može biti manji od 3.000.000 €.

Osnovni kapital društva za osiguranje čine:

- 1) uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranja, izuzev akcijskog kapitala uplaćenog na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja;
- 3) rezerve iz dobiti;
- 4) prenesena dobit iz prethodnih godina.

Obračunati osnovni kapital umanjuje se za:

- 1) otkupljene sopstvene akcije;
- 2) nematerijalnu imovinu;
- 3) preneseni gubitak i gubitak tekuće godine;
- 4) razliku nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Dopunski kapital društva za osiguranje čine:

- 1) akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) podređeni dužnički instrumenti;
- 3) rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama;
- 4) druge kategorije.

Druge kategorije dopunskog kapitala su:

- 1) vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu ne uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja osiguranja umanjena za vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja, pri čemu stvarni troškovi pribavljanja u obračunu matematičke rezerve ne smiju prelaziti 3,5 % osigurane sume;
- 2) revalorizacione rezerve koje ne ulaze u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi.

Društvo za osiguranje može u obračun dopunskog kapitala uključiti druge kategorije samo na osnovu saglasnosti regulatornog organa.

Iznos dopunskog kapitala ne može prelaziti 50% iznosa osnovnog kapitala.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Prilikom obračuna kapitala društva za osiguranje, zbir osnovnog i dopunskog kapitala umanjuje se za:

- udjele u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava;
- ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva iz tačke 1 ovog člana, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava;
- akcije koje se ne kotiraju na organizovanom tržištu i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza.

3.15. Garantni kapital

Radi obezbjeđenja trajnog izvršenja obaveza, društvo za osiguranje je prema odredbama Zakona o osiguranju, dužno da ima garantni kapital. Garantni kapital Društva čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala u skladu sa Zakonom.

Društvo je dužno da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanim Zakonom o osiguranju.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

3.16. Revalorizacione rezerve

U okviru računa nerealizovani dobiti i gubici po osnovu usklađivanja fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju iskazuju se pozitivni i negativni efekti promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju. U skladu sa MRS 39 (stav 55b) dobiti i gubici po osnovu promjene poštene (fer) vrijednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju iskazuju se u okviru kapitala, odnosno revalorizacionih rezervi sve do prodaje ili otuđenja tih sredstava, kada se neto dobitak ili gubitak iskazan u kapitalu, odnosno revalorizacionim rezervama prenosi u prihode ili rashode.

U okviru računa nerealizovani dobiti i gubici iskazana je i revalorizaciona rezerva hartija od vrijednosti koje su reklasifikovane iz kategorije raspoložive za prodaju u kategoriju do dospelja. Iznos revalorizacionih rezervi će se amortizovati kroz bilans uspjeha korišćenjem metoda efektivne kamatne stope u skladu sa MRS 39 (paragraf 55a).

3.17. Bruto tehničke rezerve

Formiranje tehničkih rezervi je propisano Zakonom o osiguranju, podzakonskim aktima i internim pravilnicima.

Osiguravajuće društvo mora za sve poslove osiguranja, koje obavlja, formirati odgovarajuće tehničke rezerve, koje su namijenjene pokriću budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika, koji proizilaze iz poslova osiguranja koje obavlja.

Osiguravajuće društvo koje se bavi poslovima životnih osiguranja mora formirati sledeće vrste tehničkih rezervi:

- rezerve za prenosne premije;
- rezerve za štete;
- matematička rezerva i rezerve za učešće u dobiti i
- ostale tehničke rezerve (rezerve za neistekle rizike).

Prenosne premije

Obračun prenosne premije vrši se prema vremenu trajanja osiguranja, odnosno metodom pro-rata-temporis.

Prenosna premija osiguranja života iskazuje se u okviru matematičke rezerve, dok se prenosna premija dopunskih osiguranja iskazuje posebno u bilansima.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Rezerve za štete

Rezervisane štete obrazuju se u visini procijenjenog iznosa obaveza za nastale prijavljene, a neriješene štete i nastale neprijavljene štete u tekućem periodu.

Rezerve za nastale, prijavljene a neriješene štete se obračunavaju za sve štete koje su prijavljene Društvu, a koje nijesu riješene do kraja obračunskog perioda, i to pojedinačnom procjenom za svaku štetu. Za nastale prijavljene neriješene štete u redovnom postupku za koje je utvrđen pravni osnov, ali nijesu pribavljeni potrebni dokumenti na osnovu kojih bi se mogao pouzdano obračunati iznos rezervacije, visina rezervacije se utvrđuje, za svaku štetu posebno, najmanje u visini prosječnog iznosa šteta riješenih u tekućoj godini za vrstu osiguranja kojoj ta šteta pripada.

Za rezervisane nastale, a neprijavljene štete za dopunska osiguranja uz osiguranje života se vrši obračun rezervacije koristeći Chain ladder metodu. Rezervacija za nastale neprijavljene štete obuhvata i rezerve za nastale a nedovoljno riješene štete, odnosno štete koje bi mogle biti reaktivirane, kao i za štete u prenosu.

Za obračun bruto rezervisanih šteta po vrstama osiguranja, ukupni iznosi rezervisanih nastalih prijavljenih, a neriješenih šteta i nastalih neprijavljenih šteta koriguju se koeficijentom rezervacije troškova vezanih za rješavanje i isplatu šteta.

Matematička rezerva i rezerve za učešće u dobiti

Matematička rezerva obrazuje se u visini sadašnje vrijednosti budućih obaveza društva za osiguranje umanjene za sadašnju vrijednost budućih obaveza ugovarača osiguranja (premija osiguranja) i izračunava se za svaki pojedini ugovor o osiguranju.

Rezerva za učešće u dobiti podrazumijeva rezervu za dobit koja se pripisuje pojedinim polisama u skladu sa tehničkim osnovama pojedinih tarifa osiguranja života i Pravilnikom o formiranju korišćenju rezervi za učešće u dobiti. Odlukom Odbora direktora Društvo određuje krajem jedne poslovne godine visinu ukupne kamatne stope za najmanje dvije naredne poslovne godine. Na taj način se Društvo obavezuje da će u svom bilansu iskazivati tu rezervu bez obzira na rezultate poslovanja.

Rezerve za neistekle rizike

Rezerve za neistekle rizike za dopunska osiguranja uz osiguranje života obrazuju se za pokriće obaveza iz osiguranja koje nastaju u narednom periodu po ugovorima o osiguranju iz tekućeg perioda, odnosno za pokriće očekivanog iznosa šteta i troškova u narednom periodu ako taj očekivani iznos prelazi iznos rezervi za prenosne premije. Rezerve za neistekle rizike na 31.12.2022. iznose 0,00 EUR.

3.18. Upravljanje rizicima

Pod upravljanjem rizicima podrazumijevaju se sve mjere za prepoznavanje i ovladavanje rizicima, kojima je Društvo izloženo. Drugim riječima, upravljanje rizicima je sveukupnost propisa, politika i procedura koji su međusobno usklađeni i koordinisani, te mjera i postupaka za prepoznavanje, nadziranje i odbranu od rizika. Zadatak upravljanja rizicima je svjesno i ciljano prihvatanje rizika i njihovo sistemsko vrednovanje, upravljanje, nadgledanje kao i pripremanje alternativnih mjera, kako bi se pravovremeno moglo postupati protiv potencijalnih štetnih događaja.

Sistem upravljanja rizicima u društvu podrazumijeva sljedeće:

- poslovnu strategiju, politike i druge interne akte Društva u vezi sa upravljanjem rizicima;
- poslovne procese i podjelu odgovornosti za efikasno sprovođenje internih akata Društva u vezi sa upravljanjem rizicima i
- adekvatno izvršavanje funkcije upravljanja rizicima.

Društvo je u svojim poslovnim aktivnostima izloženo rizicima kao što su:

- rizik osiguranja,
- tržišni rizik,
- rizik likvidnosti,
- kreditni rizik,
- operativni rizik, kao i drugim rizicima koji zavise od prirode, obima i složenosti poslovanja društva.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

a) Rizik osiguranja

Rizik osiguranja se odnosi na neizvjesnost poslova osiguranja. Rizike koji svaki od ugovora o osiguranju nosi čine mogućnost da se osigurani slučaj desi, kao i neodređenost iznosa odštete koji se po tom osnovu traži. Po samoj prirodi ugovora o osiguranju, ovaj rizik zavisi od slučajnosti i zbog toga je nepredvidiv. Najznačajnije komponente rizika osiguranja su premijski rizik i rizik neadekvatnih rezervisanja osiguranja. Oni se odnose na adekvatnost premijskih tarifa i adekvatnost rezervisanja u odnosu na obaveze iz osiguranja.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja polise, prije nego se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi koji će nastati biti veći od primljenih premija. Rizik rezervisanja predstavlja rizik da je apsolutni nivo tehničkih rezervi pogrešno procijenjen ili da će stvarne štete varirati oko statističke srednje vrijednosti.

Društvo upravlja ovim rizicima strategijom osiguranja, odgovarajućim ugovorima o reosiguranju i održavanjem likvidnih raspoloživih sredstava preko očekivanog nivoa isplate šteta. Ugovorom o reosiguranju se definišu principi preuzimanja rizika u osiguranju i prenos rizika u reosiguranje.

b) Tržišni rizik

Tržišni rizik podrazumjeva rizik nepovoljne promjene na finansijskom tržištu koji direktno ili indirektno proističu iz nepovoljnih promjena na tržištu. Tržišni rizik uključuje valutni rizik, rizik promjene kamatnih stopa i rizik cijena.

Cjelokupan program upravljanja rizikom usmjeren je na nepredvidivost finansijskih tržišta i nastoji da svede na minimum potencijalne negativne uticaje na finansijsko poslovanje Društva.

c) Kreditni rizik

Kreditni rizik se definiše kao nesposobnost dužnika u podmirenju dospjelog potraživanja. Društvo upravlja ovim rizikom analizom naplativosti potraživanja. Kontinuirano se prati naplativost potraživanja i za potraživanja za koja se procijeni da su nenaplativa ili nijesu naplaćena u razumnom roku, vrši se ispravka vrijednosti u skladu sa internim aktima.

d) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik nemogućnosti transformacije pojedinih oblika imovine u novac, odnosno rizik nemogućnosti uravnoteženja kratkoročnih platežnih mogućnosti s jedne i kratkoročnih obaveza s druge strane. Rizik likvidnosti označava opasnost da za održavanje poslovnih aktivnosti Društva postoje nedovoljna likvidna sredstva.

Društvo upravlja rizikom likvidnosti održavajući odgovarajuće novčane rezerve kontinuiranim praćenjem planiranog i stvarnog novčanog toka, kao i održavanjem adekvatnog odnosa dospjeća finansijskih sredstava i obaveza.

e) Operativni rizik

Predstavlja opasnost od gubitaka koji nastaju zbog grešaka ili šteta uzrokovanih neadekvatnim internim procesima, osobama, sistemima i spoljnim događajima. Po ovoj definiciji, pravni rizici spadaju takođe u ovu kategoriju.

Društvo je uspostavilo sistem upravljanja rizicima čiji je osnovni cilj ostvarivanje zacrtanih strateških ciljeva. Upravljanje rizicima vrši se na način kojim će se obezbjediti trajno održavanje stepena izloženosti rizicima na nivou koji neće ugroziti imovinu i poslovanje Društva, zaštitu interesa osiguranika i drugih povjerilaca Društva, a u skladu sa zakonom, drugim propisima i aktima Društva, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom.

Prvi korak u procesu upravljanja rizicima je identifikacija rizika. Taj korak predstavlja analizu trenutnog stanja koja uključuje preispitivanje ključnih procesa i ključnih područja poslovanja,

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

nakon čega se identifikuju potencijalni rizici i odgovarajuće mjere za njihovo smanjenje ili izbjegavanje.

Poseban naglasak stavlja se na rizike s najvećim mogućim finansijskim efektom. Svaki pojedini identifikovani rizik dodijeljen je određenoj grupi rizika. Takva kategorizacija rizika pojednostavljuje prikupljanje relevantnih informacija o rizicima, njihovo vrednovanje i upravljanje. Drugi korak u procesu upravljanja rizicima je vrednovanje i analiza rizika. U tom koraku se nastoji, koliko je to moguće, kvantifikovano identifikovati rizike. Za rizike kod kojih je kvantifikacija otežana ili se uopšte ne može napraviti (kao npr. neki od operativnih rizika) sprovodi se kvalitativna procjena.

Nakon vrednovanja i analize slijedi kontrola rizika. U ovom koraku se povezuju profil rizičnosti, interno procijenjena ukupna potreba za kapitalom, te interno definisana ograničenja rizika. Za pokriće rizika koji su opisani kao značajni osigurava se odgovarajući iznos kapitala.

Sljedeći korak u procesu upravljanja rizicima odnosi se na nadgledanje/praćenje rizika. Praćenje identifikovanih rizika obaveza je odgovornog lica koji upravlja rizicima i sprovodi se, s jedne strane kroz kontrolu pridržavanja definisanih ograničenja na rizike, a sa druge strane kroz kontinuirano posmatranje pokazatelja identifikovanih rizika. Dalje, konstantnim posmatranjem efikasnosti implementiranih mjera za smanjenje rizika kao i posmatranjem kretanja na tržištu osiguranja i tržištu kapitala omogućava se brza reakcija na sve potencijalne promjene.

3.19. Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti.

Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

4. Prihodi od premije osiguranja i saosiguranja

Prihodi od premija osiguranja i saosiguranja predstavljaju naplaćene i obračunate a nenaplaćene iznose koji su fakturisani u tekućoj, odnosno prethodnoj godini, korigovane za udio reosiguravača u prenosnim premijama osiguranja i promjenu prenosne premije:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Obračunate bruto premije osiguranja	7.098.378	7.076.753
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja	(415.676)	(428.201)
Promjene bruto prenosnih premija	(2.453)	(4.069)
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio	809	1.419
	6.681.058	6.645.902

4.1. Obračunata premija osiguranja sastoji se od:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja	6.326.859	6.282.928
Rentno osiguranje	-	22.093
Dopunsko osiguranje za nezgode	771.519	771.732
	7.098.378	7.076.753

4.2. Smanjenje za udio reosiguravača u premiji osiguranja:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Smanjenje za udjele učešća reosiguravača u premiji osiguranja života-povezana lica	192.016	206.759
Smanjenje za udjele učešća reosiguravača u premiji osiguranja za dopunska osiguranja života-povezana lica	223.660	221.442
	415.676	428.201

5. **Neto prihodi od ostalih usluga**

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Prihodi od dodatka za zaključenje ugovora o osiguranju	1.590	7.974
Prihodi od opomena	-	(4)
Ostali poslovni prihodi	2.058	3.078
Prihodi od usklađivanja potraživanja od premije	34.442	20.056
	38.090	31.104

6. **Rashodi naknada šteta**

Rashodi od naknada šteta obuhvataju:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Obračunate bruto naknade šteta	3.940.385	3.389.567
Troškovi vezani za isplatu šteta	33.055	28.541
Umanjenje za udio reosiguravača u naknadama šteta	(143.657)	(225.904)
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	44.344	70.074
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio	1.785	(1.514)
Promjene bruto rezzerisanja za nastale neprijavljene štete	23.010	51.132
Promjene za udjele reosiguravača u rezervisanjima za nastale neprijavljene štete	(24.900)	9.210
	3.874.022	3.321.106

6.1. Obračunate bruto naknade šteta po vrsti osiguranja:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Osiguranje života	3.679.138	3.120.498
Rentno osiguranje	14.950	10.934
Osiguranje nezgode, dopunsko osiguranje života	257.806	269.642
	3.951.894	3.401.074

Ukupan iznos riješenih, odnosno isplaćenih šteta u poslovnoj 2022. godini je 3.951.894 €, što znači da su sve likvidirane štete i isplaćene.

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA
Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2022.

6.2. Umanjenje za udjele saosigurača, reosiguravača i retrocesionara u štetama:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Umanjenje za udjele reosiguravača-naknada osiguranja života -povezana lica	66.315	141.736
Umanjenje za udjele reosiguravača, dopunsko osiguranje života-povezana lica	77.342	84.168
	<u>143.657</u>	<u>225.904</u>

Društvo je reosiguranje nepokrivenih rizika izvršilo pod uslovima i na način predviđen Pravilnikom o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja i u skladu sa zaključenim ugovorima o reosiguranju.

6.3. Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete

U skladu sa odredbama Pravilnika o kontnom okviru i sadržaju računa o kontnom okviru društava za osiguranje, utvrđena je i knjižena razlika rezervisanja za nastale prijavljene štete u iznosu od 44.344 € (2021. godine 70.074 €).

7. **Rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja**

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Promjene bruto matematičkih rezervisanja	2.224.615	2.972.641
Promjene drugih tehničkih rezervisanja-udjela u dobiti	14.726	(84.960)
	<u>2.239.341</u>	<u>2.887.681</u>

7.1. Promjene matematičkih rezervisanja

Promjena matematičkih rezervisanja u iznosu 2.224.615 € (2021. godine 2.972.641 €) nastala je po sledećim osnovama:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Promjene matematičkih rezervi	2.218.925	2.848.377
Promjene prenosne premije osiguranja života	90.869	66.952
Promjene prenosne premije osiguranja života za reosiguranje -povezana lica	7.233	6.710
Promjene pripadajuće dobiti	(92.412)	50.602
	<u>2.224.615</u>	<u>2.972.641</u>

7.2. Promjene drugih tehničkih rezervisanja-udjela u dobiti

Promjene ostalih tehničkih rezervisanja-udjela u dobiti, iskazane su smanjenjem u iznosu 14.726 € (2021. godine 84.960 € - smanjenje).

8. **Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja**

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Troškovi nadzornog organa	70.460	83.794
Troškovi ispravke vrijednosti premije osiguranja	30.383	34.442
Otpis premije osiguranja	631	469
	<u>101.474</u>	<u>118.705</u>

Troškovi ispravke vrijednosti potraživanja u iznosu 30.383 € iskazani su po osnovu potraživanja starijih od 90 dana.

9. Troškovi sprovođenja osiguranja

Troškovi sprovođenja osiguranja obuhvataju: troškove sticanja osiguranja i sve druge operativne troškove koji su neophodni za obavljanje djelatnosti osiguranja (amortizacija, zarade, materijalni troškovi, troškovi ostalih usluga). Ukupni troškovi sprovođenja osiguranja umanjuju se za prihode od provizije reosiguranja.

	(u Eur)	
	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Troškovi sticanja osiguranja	737.225	583.866
Amortizacija	34.844	53.505
Troškovi rada	350.789	322.541
Materijalni troškovi	30.423	31.278
Ostali troškovi usluga	272.544	246.504
Drugi troškovi	8.146	11.509
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	(156.401)	(121.695)
	<u>1.277.570</u>	<u>1.127.508</u>

9.1. Troškovi sticanja osiguranja

	(u Eur)	
	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Troškovi provizije osiguranja života-prodaja prve godine	456.015	338.720
Troškovi provizije osiguranja života-prodaja sledećih godina	205.833	198.194
Troškovi nagradne provizije	75.377	46.952
	<u>737.225</u>	<u>583.866</u>

9.2. Amortizacija

Amortizacija je u 2022. godini obračunata u iznosu 34.844 € (2021. godine 53.505 €):

	(u Eur)	
	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Amortizacija nematerijalne imovna	3.676	1.634
Amortizacija građevinskih objekata	20.000	20.000
Amortizacija opreme	11.168	31.871
	<u>34.844</u>	<u>53.505</u>

9.3. Troškovi rada

	(u Eur)	
	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih primanja	302.367	278.177
Porezi i doprinosi na zarade i naknade zarada	24.956	31.274
Drugi troškovi rada	23.466	13.090
	<u>350.789</u>	<u>322.541</u>

9.4. Materijalni troškovi

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Troškovi materijala za popravku i održavanje	10.014	8.860
Troškovi kancelarijskog materijala	7.649	9.410
Troškovi goriva i energije	10.059	10.458
Drugi troškovi materijala	2.701	2.550
	30.423	31.278

9.5. Ostali troškovi usluga

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Troškovi konsultantskih usluga	61.977	52.084
Zakupnine	100	-
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	26.802	32.636
Troškovi premije osiguranja	1.088	1.185
Troškovi reprezentacije	7.668	7.029
Troškovi reklame i propagande	39.243	39.989
Troškovi drugih usluga	135.666	113.581
	272.544	246.504

9.5.1. Troškovi konsultantskih usluga

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Troškovi konsultantskih usluga	11.935	7.522
Troškovi usluga prevodenja	336	1.579
Troškovi usluga doktora	4.355	4.094
Troškovi revizije	16.395	15.549
Troškovi PDV	19.024	18.475
Porez po odbitku	9.932	4.865
	61.977	52.084

9.5.2. Troškovi drugih usluga

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Troškovi PTT usluga	19.659	19.312
Troškovi telefonskih usluga	3.644	3.594
Troškovi interneta	20.964	7.879
Troškovi on-line obrade	51.197	34.547
Troškovi komunalnih usluga	1.424	1.506
Troškovi grafičkih usluga	4.629	6.971
Troškovi licenci za 1 godinu	3.665	9.485
Troškovi seminara i usavršavanja	6.757	2.858
Troškovi garancija support za Hardware&Software	16.068	16.471
Troškovi ostalih usluga	7.659	10.958
	135.666	113.581

9.6. Drugi troškovi

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Administrativne takse	612	123
Donacije i sponzorstva	3.600	3.100
Porez na imovinu	2.806	2.896
Firmarine po Rješenju Sekretarijata za komunalne poslove	770	770
Ostali porezi i doprinosi	330	3.537
Drugi troškovi	28	1.083
	8.146	11.509

9.7. Umanjenje za prihode od provizija reosiguranja

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Osiguranje života-povezana lica	73.285	54.261
Dopunsko osiguranje-povezana lica	83.116	67.434
	156.401	121.695

10. Finansijski rezultat od ulaganja

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	2.310.731	1.650.622
- Prihodi od kamata	2.310.731	1.189.931
- Povećanje fer vrijednosti prilikom upotrebe pravila za obračunavanje rizika	-	460.691
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	(569.463)	(8.997)
- Gubici kod finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	(540.239)	(8.997)
- Rashodi od umanjenja vrijednosti	(29.224)	-
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	1.741.268	1.641.625
Prihodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	564.735	1.062.639
- Prihodi od kamata	549.892	1.048.520
- Dobici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	-	-
- Prihodi od ulaganja u investicione nekretnine	4.500	4.800
- Drugi prihodi	10.343	9.319
Rashodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	(4.100)	(1.967)
- Drugi finansijski rashodi	(430)	(50)
- Rashodi od amortizacije, vrednovanje po fer vrijednosti investicionih nekretnina	(3.551)	(1.849)
- Drugi rashodi	(119)	(68)
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	560.635	1.060.672
Ukupni finansijski rezultat od ulaganja	2.301.903	2.702.297

GRAWE OSIGURANJE AD, PODGORICA
Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2022.

10.1. Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi u iznosu 2.310.731 € € (2021. godine 1.650.622 €) ostvareni su po osnovu ulaganja u državne obveznice.

Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi u iznosu od 569.463 € (2021. godine 8.997 €) iskazani su u potpunosti po osnovu negativne amortizacije državnih obveznica.

10.2. Prihodi i rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi:		
- Prihodi od kamata po osnovu depozita		-
- Prihodi od kamata po osnovu depozita po viđenju	199	17
- Prihodi od kamata na odobrene predujmove	57.147	59.782
- Prihod po osnovu obveznica	484.256	980.097
- Prihodi od ulaganja u investicione nekretnine	4.500	4.800
- Prihodi od dugoročnih zajmova zaposlenima	8.290	8.624
- Drugi finansijski prihodi	10.343	9.319
	<u>564.735</u>	<u>1.062.639</u>
Rashodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi:		
- Rashodi od kamata	430	50
- Rashodi od amortizacije investicionih nekretnina	3.551	1.849
- Drugi rashodi	119	68
	<u>4.100</u>	<u>1.967</u>

11. Porez na dobit

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Tekući porez	178.412	172.393
Odloženi porez	-	-
	<u>178.412</u>	<u>172.393</u>

Društvo nije vršilo obračun odloženog poreza, jer po mišljenju rukovodstva ova rezervacija nije materijalno značajna.

Usaglašavanje poreza na dobit po finansijskim iskazima i poreza na dobit po poreskom bilansu:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Dobit prije oporezivanja	1.528.644	1.924.303
Troškovi amortizacije u Bilansu uspjeha	36.986	55.269
Iskazana amortizacija u poreske svrhe	(61.211)	(63.326)
Troškovi koji se ne priznaju u poreske svrhe	300	1.900
Troškovi zarada koji nijesu isplaćeni u poreskom periodu	7.628	2.931
Troškovi zarada koji nijesu bili priznati u prethodnom periodu	(2.931)	(5.600)
Poreska osnovica	<u>1.509.416</u>	<u>1.915.477</u>
Obaveza za tekući porez	<u>178.412</u>	<u>172.393</u>

12. Nematerijalna ulaganja

Društvo je na dan 31.12.2022. godine iskazalo nematerijalnu imovinu u iznosu 6.398 € (31.12.2021. godine 5.718 €). Nematerijalna imovina se odnosi na softver za obračun zarada i softver za slanje klijentima obavještenja elektronskim putem.

13. Nekretnine i oprema

	(u Eur)			
	Građevinski objekti	Oprema	Sitan inventar	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje 1. januara 2022. godine	800.000	266.132	5.467	1.071.599
Povećanje - nabavka	-	8.799	1.745	10.544
Smanjenje-otpis	-	(531)	(723)	(1.254)
Stanje 31. decembra 2022. godine	800.000	274.400	6.489	1.080.889
Ispravka vrijednosti				
Stanje 1. januara 2022. godine	163.333	245.423	5.467	414.223
Amortizacija	20.000	11.168	-	31.168
Ostala povećanja	-	306	1.745	2.051
Otpis	-	(413)	(723)	(1.136)
Stanje 31. decembra 2022.	183.333	256.484	6.489	446.306
Sadašnja vrijednost				
31. decembra 2022. godine	616.667	17.916	-	634.583
Sadašnja vrijednost				
31. decembra 2021. godine	636.667	20.709	-	657.376

Društvo posjeduje poslovni prostor ukupne površine 412 m², sa četiri garažna mjesta ukupne površine 46 m². Poslovni prostor je nabavljen 2013. godine, na osnovu Odluke Odbora direktora br. 28/2013. Poslovni prostor i garaže uknjiženi su kao vlasništvo Društva kod Uprave za nekretnine Crne Gore, Područna jedinica Podgorica (List nepokretnosti - izvod 4993).

14. Dugoročna finansijska ulaganja

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Hartije od vrijednosti	63.049.884	64.818.041
Dugoročni depoziti i ostala dugoročna finansijska ulaganja	325.086	173.002
Investicione nekretnine i oprema koji nijesu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti	42.379	44.228
Druga dugoročna finansijska ulaganja	827.180	824.027
	64.244.529	65.859.298

14.1. Hartije od vrijednosti

Hartije od vrijednosti koje su na dan 31.12.2022. godine iskazane u iznosu 63.049.884 € (31.12.2021. godine 64.818.041 €) odnose se na:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	25.824.822	63.681.959
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	36.118.203	-
Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju	1.106.859	1.136.082
	63.049.884	64.818.041

Društvo je najveći dio svog novčanog potencijala plasiralo u dugoročne hartije od vrijednosti-obveznice Crne Gore. Obveznice su kupljene na tržištu hartija od vrijednosti, preko ovlaštenih brokerskih kuća.

Društvo je navedene hartije od vrijednosti klasifikovalo prema MRS-39 na:

- Ulaganja raspoloživa za prodaju,
- Ulaganja koja se drže do dospelja.

Nakon početnog priznavanja, hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju se na dan bilansa stanja odmjeravaju po fer vrijednosti, po cijenama uzetim od sistema Bloomberg Finance L.p, a informacije o kretanju cijena obveznica, odnosno hartija od vrijednosti dobijaju se od Grazer Wechselseitige Versicherung AG (matično društvo). Obveznice se kupuju i prodaju na međunarodnom tržištu, preko Capital Bank-Grawe Gruppe AG.

Društvo je na dan 31.12.2022. godine iskazalo sledeće obveznice kasifikovane kao hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju:

Oznaka obveznice	Dospjeće	Nominalna vrijednost	Kamatna stopa	Vrijednost na dan 31.12.2022. godine
EURO obveznice			%	
XS1807201899	21.04.2025.	27.371.000	3,375	25.165.444
Korporativne obveznice				
DE000DL19U15	20.11.2024.	300.000	0,050	281.346
XS1720933297	21.11.2024.	400.000	0,375	378.032
Ukupno:		28.071.000		25.824.822

Nominalna vrijednost obveznice je 1,00 €.

Društvo je na dan 31.12.2022. godine iskazalo sledeće obveznice koje se drže do dospelja:

Oznaka obveznice	Dospjeće	Nominalna vrijednost	Kamatna stopa	Vrijednost na dan 31.12.2022. godine
EURO obveznice			%	
XS2050982755	03.10.2029.	15.395.000	2,55	12.322.827
XS2270576700	16.12.2027.	3.500.000	2,875	3.085.703
Obveznice Crne Gore				
MEGB26KAIPG2	23.04.2026	22.000.000	3,50	20.709.673
Ukupno:		40.895.000		36.118.203

Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju odnose se na sledeće hartije od vrijednost međunarodnih finansijskih organizacija:

	Dospjeće	Nabavna Vrijednost	Kamatna stopa	Vrijednost na dan 31.12.2022. godine
			%	
DE000LB2CMX2	22.12.2028.	499.800	Varijabilna	1.106.859

14.2. Dugoročni depoziti i druga dugoročna finansijska ulaganja

Ostali dugoročni finansijski plasmani odnose se na šest zajmova koji su odobreni zaposlenima. Kao sredstvo obezbjeđenja ovih potraživanja upisana je hipoteka na nekretninama (zbog čijih nabavki su zajmovi odobreni) u korist zajmodavca u visini duga i kamata. Njihova vrijednost na dan 31.12.2022. godine iznosi 325.086 € (31.12.2021. godine 173.002 €).

**15. Investicione nekretnine i oprema
koji nijesu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti**

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Nabavna vrijednost	73.971	73.971
Ispravka vrijednosti	(31.592)	(29.743)
	42.379	44.228

Investicione nekretnine-objekti, odnose se na poslovni prostor u vlasništvu Društva, upisan u listu nepokretnosti br. 1202.

16. Ostala dugoročna finansijska ulaganja

Ostala dugoročna finansijska ulaganja odnose se na odobrene predujmove date osiguranicima do 80% otkupne vrijednosti polise. Na dan 31.12.2022. godine ova ulaganja su iskazana u iznosu od 827.180 € (31.12.2021. godine 824.027 €).

U skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima, na traženje ugovornika polise osiguranja života, osiguravač mu može isplatiti unaprijed dio osigurane svote do visine otkupne vrijednosti polise, koju ugovornik osiguranja može vratiti docnije.

Na primljeni predujam ugovornik osiguranja dužan je da plaća određenu kamatu.

Predujam predstavlja vrstu finansiranja ugovarača, bez prekida zaključenog osiguranja i ne predstavlja nikakvu alternativu ako ugovarač osiguranja nije više u mogućnosti da ispunjava obavezu plaćanja premije. Budući da prilikom isplate predujma Ugovor o osiguranju ostaje na snazi, ugovarač osiguranja i dalje je u obavezi da plaća premiju osiguranja, kao i pripadajuću kamatu na isplaćeni predujam.

Kamata se obračunava unaprijed u obliku dodatne premije, te dospijevaju zajedno sa premijom osiguranja prema ugovorenom načinu plaćanja.

17. Gotovinska sredstva

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Žiro račun	1.181.275	698.505
Ostala novčana sredstva-devizni račun	10.418	3.905
Izdvojena novčana sredstva	130.539	13.238
Kreditne kartice	1.946	955
	1.324.178	716.603

Sredstva se nalaze na računima poslovnih banaka kod kojih Društvo ima otvorene račune.

Finansijsko poslovanje Društvo obavlja preko NLB banke AD Podgorica, Hipotekarne banke AD Podgorica, OTP CKB AD Podgorica, Erste bank AD Podgorica, Prve banke CG AD Podgorica, Lovćen banke AD Podgorica, Universal capital bank AD Podgorica, Addiko bank AD Podgorica, Komercijalne banke AD i Ziraat bank AD Podgorica.

Izdvojena novčana sredstva koja na dan 31.12.2022. godine iznose 130.539 € (31.12.2021. godine 13.238 € nalaze se na računu Schelhammer Capital bank AG i opredijeljena su za kupovinu hartija od vrijednosti.

18. Potraživanja iz poslovnih odnosa

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja		
-potraživanja za premiju osiguranja	315.384	325.997
Druga kratkoročna potraživanja	324.139	332.703
Potraživanja od zaposlenih	-	-
	<u>639.523</u>	<u>658.700</u>
Minus:		
Ispravka vrijednosti potraživanja po osnovu premija	(30.383)	(34.442)
Ispravka vrijednosti drugih kratkoročnih potraživanja	(310.096)	(310.096)
	<u>299.044</u>	<u>314.162</u>

Potraživanja od osiguranika u iznosu od 285.001 €-neto (31.12.2021. godine 291.555 €) iskazana su po osnovu dijela nenaplaćenih premija i kamata uglavnom iz decembra 2022. godine. Ispravka vrijednosti potraživanja koja je iskazana u iznosu 30.383 € (31.12.2021. godine 34.442 €) odnosi se na potraživanja starija od 90 dana, u skladu sa Odlukom o načinu procjenjivanja aktive društava za osiguranje koju je donio Savjet Agencije za nadzor osiguranja.

Druga kratkoročna potraživanja najvećim dijelom se odnose na potraživanja koja su u toku 2017. godine preuzeta od Merkur osiguranje AD Podgorica. Ispravka vrijednosti drugih potraživanja čine ispravke preuzetih potraživanja od sledećih banaka kod kojih je pokrenut stečajni postupak:

- Kod Atlas banke izvršena je ispravka 50% potraživanja u iznosu 78.532 € u toku 2018. godine, dok je u aprilu 2019. godine izvršena ispravka na preostali iznos od 59.387 €.
- Invest Banke Montenegro AD Podgorica izvršena je ispravka 100% vrijednosti potraživanja u iznosu 172.177 €.

19. Udio reosiguravača u tehničkim rezervama

Društvo je u toku 2022. godine saradivalo sa reosiguravačem:- Grazer Wechelseitige Versicherung AG-povezano lice,

Učešće reosiguravača u prenosnoj premiji, matematičkoj rezervi i prijavljenim i neprijavljenim štetama:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Udio reosiguravača u matematičkoj rezervi osiguranja života - povezana lica	96.857	104.091
Udio reosiguravača u prenosnoj premiji dopunskog osiguranja lica uz osiguranje života-povezana lica	90.983	90.174
Udio reosiguravača za nastale prijavljene štete osiguranja života-povezana lica	45.207	46.406
Udio reosiguravača za nastale prijavljene štete dopunskog osiguranja-povezana lica	44.510	45.096
Udio reosiguravača za nastale neprijavljene štete dopunskog osiguranja	63.378	38.478
	<u>340.935</u>	<u>324.245</u>

20. Aktivna vremenska razgraničenja

Aktivna vremenska razgraničenja su na dan 31.12.2022. godine iskazana u iznosu 1.271.189 € (31.12.2021. godine 1.255.463 €) i odnose se na obračunate kamate na obveznice, koje Društvo nije naplatilo do kraja 2022. godine.

21. Kapital i rezerve

Kapital Društva čine:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Akcijski kapital	3.000.011	3.000.011
Revalorizacione rezerve	(5.667.336)	(1.220.602)
Prenesena neraspoređena dobit ranijih godina	17.794.553	16.342.643
Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine	1.350.231	1.751.910
	16.477.459	19.873.962

Osnovni kapital Društva čini akcijski kapital u iznosu 3.000.011€ (31.12.2021. godine 3.000.011 €).

Osnovni kapital podijeljen je na 75.777 akcija nominalne vrijednosti 39,59 € za jednu akciju. Vlasnik akcija je Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Grac, Austrija sa 100% učešća. Nominalna vrijednost akcija utvrđena je Ugovorom o osnivanju Društva. Akcije su osnivačke akcije, obične, jedne klase, na ime i izdate u nematerijalizovanom obliku.

Revalorizacione rezerve na dan 31.12.2022. godine iznose 5.667.336 €-dugovno saldo (31.12.2021. godine 1.220.602 €-dugovno saldo). Društvo je u skladu sa MRS-39, efekte usklađivanja vrijednosti državnih obveznica i evroobveznica knjižilo promjenom revalorizacionih rezervi.

21.1. Struktura garantnog kapitala je sledeća:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Osnovni kapital:		
Akcijski kapital	3.000.011	3.000.011
Prenesena neraspoređena dobit ranijih godina	17.794.553	16.342.643
Umanjenje za nematerijalnu imovinu	(6.398)	(5.718)
Dopunski kapital:		
Revalorizacione rezerve imovine koje ne ulaze u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi	-	-
Garantni kapital	20.788.166	19.336.936

Društvo sa stanjem na dan 31.12.2022. godine ispunjava sve uslove kapitalne adekvatnosti iz čl. 21, 98 i 98a Zakona o osiguranju.

Garantni kapital na dan 31. decembra 2022. godine iznosi 20.788.166 € i veći je od iznosa akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna margine solventnosti („Sl list CG“ br. 14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Kapital je veći od margine solventnosti koja je utvrđena u iznosu od 2.332.621 €, čime je ispunjen uslov iz člana 98 Zakona o osiguranju.

22. Rezervisanja

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Bruto tehničke rezerve	936.200	866.392
Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja	49.805.100	47.572.992
	50.741.300	48.439.384

22.1. Bruto tehničke rezerve

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Bruto prenosne premije	255.000	252.547
Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	478.797	434.452
Bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete	202.403	179.393
	936.200	866.392

22.1.1. Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete

Rezervisanja za nastale prijavljene štete odnose se na:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Osiguranje života	329.598	283.285
Dopunsko osiguranje	149.199	151.167
	478.797	434.452

22.1.2. Bruto rezervisanja za nastale, neprijavljene štete

Rezervisanja za nastale neprijavljene štete na dan 31.12.2022. godine iskazane su u iznosu 202.403€ (2021. godine 179.393 €). Rezervacija za nastale, neprijavljene, a neriješene štete utvrđuju se samo za dopunsko osiguranje od posljedica nesrećnog slučaja, ugovoreno uz osiguranje života i obračunata je primjenom metode lančanih ljestvica, odnosno ChainLadder metode.

22.2. Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja

Struktura rezervisanja za životno osiguranje na dan 31.12.2022. godine:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Matematička rezerva osiguranja života	44.050.009	41.831.084
Prenosna premija osiguranja života	2.149.822	2.058.954
Rezerve za učešće u dobiti	3.339.767	3.432.178
Rezervisan udio u dobiti	265.502	250.776
	49.805.100	47.572.992

22.2.1. Obračun matematičke rezerve osiguranja života

Obračun matematičke rezerve osiguranja života izvršen je primjenom aktuarskih načela i principa osiguranja života.

U odnosu na matematičku rezervu obračunatu i iskazanu na dan 31.12.2021. godine utvrđena je razlika u iznosu 2.218.925 € i knjižena na teret rashoda.

22.2.2. Prenosna premija

Prenosna premija osiguranja života u iznosu 2.149.822 € uključena je u ukupni iznos matematičke rezerve u skladu sa članom 8 Pravilnika o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja prenosnih premija. U odnosu na prenosnu premiju osiguranja života, iskazanu i obračunatu na dan 31.12.2021. godine, utvrđena je razlika na teret rashoda u iznosu 90.869 €.

22.2.3. Rezerve za učešće u dobiti

Rezervisano učešće u dobiti podrazumijeva rezervu za dobit koja se pripisuje pojedinim polisama u skladu sa poslovnim planovima pojedinih tarifa osiguranja života, sam obračun rezerve za dobit je definisan u tehničkim osnovama životnog osiguranja Društva kao i Pravilnikom o formiranju i korišćenju rezervi za učešće u dobiti. Visina kamatne stope za pripis dobiti se definiše odlukom Odbora direktora Društva.

U odnosu na rezerve za učešće u dobiti, iskazane i obračunate na dan 31.12.2021. godine, utvrđena je razlika na teret prihoda u iznosu 92.412 €.

22.2.4. Rezervisani udio u dobiti

Rezervisani udio u dobiti u iznosu 265.502 € (2021. godine 250.776 €) obračunava se kao rezerva za dobit koja će biti pripisana pojedinim polisama.

U odnosu na rezervisani udio u dobiti, iskazan i obračunat na dan 31.12.2021. godine, utvrđena je razlika na teret rashoda u iznosu 14.726 €.

23. Kratkoročne obaveze

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja	531.378	461.407
Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja	47.255	77.124
Kratkoročne obaveze prema zaposlenima	7.394	2.907
Druge kratkoročne obaveze i izvedeni finansijski instrumenti	211.166	196.362
	797.193	737.800

23.1. Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Obaveze za proviziju agencijama	57.010	44.406
Primljeni avansi po osnovu premija	474.368	417.002
	531.378	461.408

Obaveze za proviziju iskazane su obaveze prema agencijama registrovanim za obavljanje poslova zastupanja i posredovanja u osiguranju.

Društva za zastupanje i posredovanje u osiguranju su dužna da dostavljaju mjesečne obračune za obavljeni posao, a Društvo je u obavezi da obračuna naknadu (proviziju) i istu uplati agencijama na njihov račun.

Primljeni avansi po osnovu osiguranja odnose se na uplate koje se vrše na osnovu ponude osiguranja, ne prispjelih a uplaćenih obaveza.

23.2. **Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja**

Obaveze prema reosiguravaču za premije reosiguranja na dan 31.12.2022. iznose 47.255 € (31.12.2021. godine 77.124 €)

Poslove reosiguranja za portfelj Grawe osiguranja vrši Grazer Wechselseitige Versicherung a.g. Graz počev od 1.jula 2008. godine.

23.3. **Druge kratkoročne obaveze i izvedeni finansijski elementi**

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Kratkoročne obaveze za porez iz dobitka	178.412	172.393
Kratkoročne obaveze prema dobavljačima	11.731	6.524
Kratkoročne obaveze prema dobavljačima-povezana lica	14.891	13.253
Obaveze na ime poreza na dodatu vrijednost	3.127	2.783
Obaveze za porez po odbitku	1.857	1.138
Ostale kratkoročne obaveze	1.148	271
	<u>211.166</u>	<u>196.362</u>

Obaveze prema Matičnom licu su iskazane na osnovu Ugovora o poslovnoj saradnji, zaključenog 01.01.2008. godine, kojim se Grazer Wechselseitige Versicherung kao davalac usluge obavezao da će Društvu pružati usluge IT-djelatnosti, usluge savjetovanja i podrške u oblasti tehnike osiguranja, kao i na osnovu Ugovora o korišćenju licence iz 2007. godine i Dodatka Ugovora o korišćenju licence od 28.02.2012. godine, obavezao da isporučuje softverske licence.

24. **Pasivna vremenska razgraničenja**

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Razgraničeni troškovi revizorskih i aktuarskih usluga	15.972	15.549
Obračunati a nefakturisani troškovi Agencijama koje zastupaju Društvo	73.366	50.045
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	15.566	16.125
	<u>104.904</u>	<u>81.719</u>

25. **Tehničke rezerve, deponovanje i ulaganje sredstava tehničkih rezervi**

Tehničke rezerve Društva su u skladu sa Zakonom o osiguranju, a sa stanjem na dan 31.12.2022. godine formirane u visini od 50.741.300 € (31.12.2021. godine 48.439.384 €). Shodno članu 90 Zakona o osiguranju i Pravilniku o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društava za osiguranje, tehničke rezerve Društva nalaze se u sledećim plasmanima:

Vrsta plasmana	Iznos	% učešća tehnič. rezervi
HOV izdate od strane Crne Gore	50.741.300	100,00%
Ukupno ulaganja tehničkih rezervi	50.741.300	100,00%
Formirane tehničke rezerve	50.741.300	100,00%

Pri ulaganju i deponovanju sredstava vodilo se računa o isplativosti, odnosno tržišnosti deponovanja i ulaganja kojima se neće ugroziti njihova realna vrijednost i drugim mjerama da bi se obezbijedila sigurnost deponovanja u skladu sa pravilima kontrole i upravljanja rizicima.

26. Transakcije sa povezanim pravnim licima

Pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili mogu bitno uticati na poslovanje, odnosno rezultate poslovanja drugog lica. Priroda odnosa između onih povezanih lica sa kojima je Društvo ušlo u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2022. godine je prikazana u tabeli niže.

26.1. Salda i transakcije sa matičnim društvom na dan i za godinu završenu 31. decembra 2022. i 2021. godine su kao što slijedi:

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Obaveze		
Neizmirene obaveze - Grazer AG	14.891	13.253
Neizmirene obaveze po osnovu reosiguranja - Grazer AG	47.255	77.124
Ukupno obaveze	62.146	90.377

26.2. Transakcije sa matičnim društvom - prihodi i rashodi

	(u Eur)	
	2022.	2021.
Poslovni prihodi		
Promjene bruto matematičkih rezervisanja za životna osiguranja	-	30.597
Promjene bruto matematičkih rezervisanja za životna osiguranja	-	3.914
Ukupni prihodi	-	34.511
Rashodi		
Troškovi konsultantskih usluga	6.595	7.522
Troškovi on-line obrade podataka	51.197	34.547
Troškovi licenci sa trajanjem do 1 godine	3.365	8.450
Troškovi licenci	-	3.540
Troškovi drugih usluga-seminari i stručno usavršavanje	2.509	610
Ukupni rashodi	63.666	54.669

Društvo je u 2022. Godini imalo poslovni odnos sa povezanim društvima:

- Grawe neživotno osiguranje AD,
- Smokva DOO Podgorica.

Iz odnosa sa povezanim licima na dan 31.12.2022. godine ne postoje potarživanja i obaveze, dok ukupan iznos rashoda po osnovu polisa osiguranja sa povezanim licima na dan 31.12.2022. godine iznosi 2.557 €.

27. Sudski sporovi

Društvo sa stanjem na dan 31.12.2022. godine ima četiri sudska spora po osnovu odštetnih zahtjeva na osnovu polisa osiguranja izdatih od strane Društva.

Premda se sa sigurnošću ne mogu predvidjeti efekat i ishod sporova, rukovodstvo Društva smatra da, uzimajući u obzir iznose rezervisanih sredstava za takve sporove u toku ili naknadne potencijalne odštetne zahtjeve, ishodi sporova u toku ili podnijetih odštetnih zahtjeva, kao i onih koji eventualno predstoje protiv Društva, neće imati materijalno značajne negativne efekte na finansijsko stanje ili rezultate poslovanja Društva.

28. Mišljenje aktuara

Ovlašćeni aktuar je u skladu sa Pravilnikom o sadržaju mišljenja ovlašćenog aktuara („Sl. List CG“ br. 17/13) izdao izvještaj, odnosno zaključno mišljenje o finansijskim izvještajima Društva za period od 1. januara do 31. decembra 2022. godine. Ovlašćeni aktuar je dao pozitivno mišljenje o poslovanju Društva:

Sve aktuarske pozicije i druge veličine na koje ovlašćeni aktuar daje mišljenje su u skladu sa Zakonom o osiguranju, propisima donijetim na osnovu Zakona i drugim propisima kojima se uređuje djelatnost osiguranja. Takođe u skladu sa aktima Društva, ekonomskim načelima, pravilima aktuarske struke i struke osiguranja. Obračunate tehničke rezerve i kapital Društva garantuju trajnu stabilnost i solventnost u poslovanju. Društvo svojim savjesnim poslovanjem obezbjeđuje stalnu likvidnost i efikasno izvršavanje svih preuzetih obaveza prema korisnicima osiguranja. U svom poslovanju Društvo je zabilježilo rast ukupne premije, tehničkih rezervi, dobru ažurnost rješavanja i isplate šteta, visok nivo prinosa na uložena sredstva osiguranja, nizak /optimalan nivo troškova sprovođenja osiguranja i ostvarilo pozitivan finansijski rezultat.

29. Događaji nakon datuma bilansa stanja

Nije bilo značajnih događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi mogli da utiču na finansijske iskaze za 2022. godinu ili zahtijevali posebno objelodanjivanje.
